

En rejse uden klicheer: Lærke Kløvedals erindringsbog overrasker

Lærke Kløvedals erindringsbog udkommer fem år efter farens død. Foto: Petra Kleis

Isabella Mieke-Renard
07.10.2023

BØGER // ANMELDELSE – Lærke Kløvedal debuterer med den fængslende biografi, *Sømærke* – om at vokse op med sin far, eventyreren Troels Kløvedal, der var drømmeens kaptajn for de fleste, men som aldrig blev en ansvarsfuld far. For Lærke havde hans store frihedstrang og aversion mod hverdagen konsekvenser, som hun først nu i en moden alder og efter farens død kommer overens med.

BIOGRAFI: Sømærket

Forfatter: Lærke Kløvedal

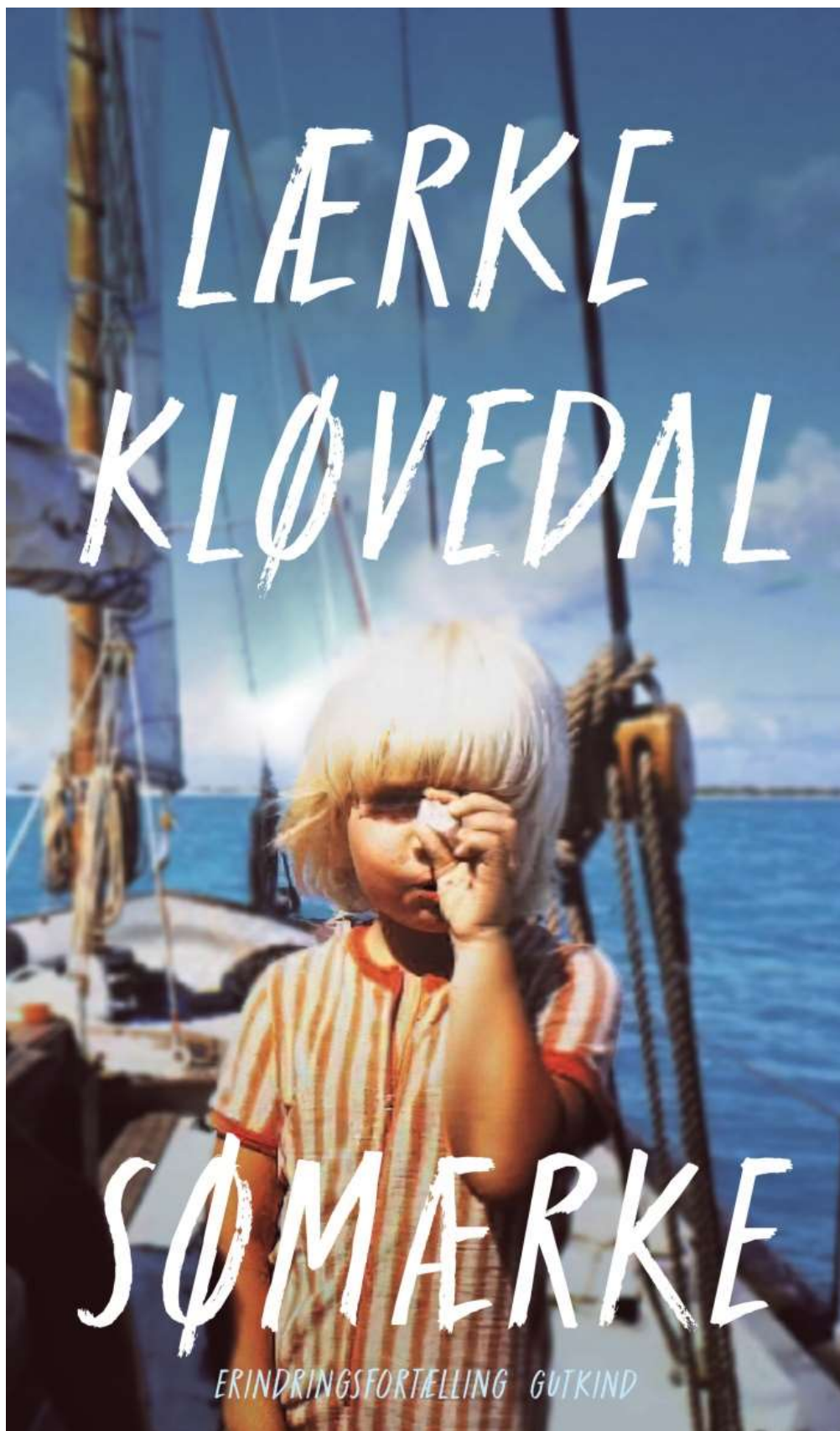
Forlag: **Gutkind**. Udkom d. 5. oktober 2023.

Når kendisser efter otte aftener i tv vinder “Vild med dans”, eller amatører castes til at bage kager og vinder “Bagedysten”, beskriver de hver gang oplevelsen som “en *rejse*. Det har været en fantastisk *rejse*.” Sådan en slidt kliché eller overdreven metafor støder man ikke på i Lærke Kløvedals erindringsbog. Selvom hele hendes familie gør sig i rejser på tv-skærmen.

Bogen her er helt befriet for klicheer, nærmest fortalt i en “matter of fact”-tone. Forfatterens mange følelser, rare og ubehagelige, ses udefra, så der er plads til refleksion. Det er en stil, der klæder fortællingen.

Vi får, hvad hun husker med forundring eller smerte, og vi læser om hendes ideoende rastløshed og den evige klods om benet: ikke at være lige så eventyrlig og farverig som sit ophav trods det berømte efternavn, der konstant har skabt et forventningspres lige fra den tidlige barndom. “Er du datter af Troels Kløvedal, ham den frie hippie, drømmeens kaptajn? Er du så født på Nordkaperen? Fortæl fortæl?”

Men en stor del af fortællingen handler om svigt og en skilsmisse, endda inden hun blev født, en mildest talt fraværende og selvoptaget far, der, sikkert uden hensigt, skuffede gang på gang. Hvem gider lige at underholde fremmede med det og så indirekte blive til den datter, der skuffer?

På de første 30 sider i *Sømærke* handler alt om Troels' død. Det er en barsk beskrivelse, som følgende citater beskriver langt bedre end jeg:

“Der er noget eksalteret ved døden. Et sært *high*. Alting bliver både knivskarpt og fuldstændig sløret (...) Pludselig ligger der et lig i stuen, der er min far. Pludselig er min far et lig i stuen.”

“Jeg har mistet en far, der aldrig har været der, og alligevel føler jeg mig endnu mere fortabt, end da han var i live.”

Et par dage efter den iøvrigt meget offentlige begravelse, som Troels i god tid havde planlagt i detaljer, skriver Lærke omvendt:

“Jeg føler mig pludselig lettet over, at han aldrig var der, for så slipper jeg for at savne noget, der plejede at være der. Jeg kan ikke mærke sorg. Jeg kan ikke mærke noget.”

Hun sygemelder sig med stress fra jobbet som redaktionschef i DR i seks måneder, og det ender med en opsigelse. Hun bliver i sit næste job, som hun har den dag i dag – hun arbejder som madanmelder i Politiken. Og det inspirerer til at skabe (succes-) podcasten *Det sidste måltid*, hvor hun (i et cool koncept, men ironisk nok) portrætterer kendisser med udgangspunkt i, hvad de potentielt vil blive husket for.

Den grå hverdag

Begrebet “den grå hverdag” dukker op igen og igen i fortællingen og har flere betydninger. Flere lag. Hver især meget interessante.

Først og fremmest er det beskrivelsen af hendes opvækst med moren, der konstant betegnes som praktisk, introvert, handlekraftig på stille vis, ikke det mindste oprørske eller dramatisk. Moren står for ALT det grå, pligter med lorteblerne, madpakkerne, forældremøderne, trøst og empati, barnet med hjemve, der skal hentes hjem om natten, teenageren der kommer fuld hjem fra diskoteket i provinsflækken og græder.

Det er også denne mor, der forlader Lærkes elskede stedfar efter et årelangt ægteskab, og som kuriøst men også helt typisk hende, forstår vi, kun vil have en eneste ting med sig under parrets bodeling: køkkenets væghylde, der river rullerne af madfilm over i et snuptag. Senere træder moren til som dagplejemor for Lærkes nyfødte søn, da Lærke selv bliver skilt (som sine forældre) kort tid efter fødslen.

Alt imens kaptajnen på de fjerne kyster kun dukker op ved særlige begivenheder, hvis han altså husker datoerne, mens han er klassisk patriark i de danske medier om sit selvvalgte projekt: At udleve sine drømme koste hvad det vil. Børn eller koner. I en af hans mange bøger, understreger han: “Alle mine morgener skal være poetiske. Den beslutning har jeg holdt”. Et fascinerende udsagn for os andre, men provokerende for et svigtet skilsmissebarn.

Jeg er ikke overrasket over, at der nærmest ikke står noget som helst godt om Troels som ansvarlig far, og der er rigeligt med triste eksempler på det modsatte. Vi læser her endnu et opgør med 68’ernes romantiserede frihedstrang, hvor dobbeltmoralen omkring livsførelse og selvrealisering blev nedtonet, fordi de af mange blev set som helte, der turde tage et (gratis?) opgør med “de grå hverdage”.

Grå hverdage var lig med alt det konforme. Det er en umulig og utryk mærkesag at vokse op med. For barnet, den unge teenager og senere den voksne Lærke Kløvedal beskriver hun traumet som en konstant iboende rastløshed og frygt for hverdagen. Rutiner er af det onde, løssluppenhed, et adelsmærke, småborgerlighed – det tilbagevendende mareridt.

Utopien om det store fællesskab

“Jeg har ingen helsøskende, men ni halv- og stedsøskende. (...) Nogle gange føles halvsøskende som at have ingen søskende.”

Det føles som at møde op på flere planeter, hver gang de samles. De kender dårligt nok alle hinandens navne eller mødre og fædre. Løsenordet bliver konstant “undskyld” for det manglende nærvær. Den manglende følelse i relationerne, hun må forsvare sig imod. Indimellem hjerteskrærende læsning.

“Jeg kan ikke finde ud af at være søster. Jeg griber desperat efter en manual i at være søskende, jeg bruger den forkert, nogen bliver sure – er det okay at ses så lidt og snakke om ingenting, når man er søskende?”

Al denne tvivl får vores fortæller, Lærke, til at hade fællesskaber. Med årene giver ethvert (tvunget) fællesskab hende klaustrofobi. Følelsen af at være anderledes, kedelig eller påtvunget festlig og ekstrovert udmatter hende til grænsen af depression. Som i en “coming of age”-fortælling fra tidlig barndom til ret sen modenhed bliver vi som læsere og nærmest hendes fortrolige, nu hvor hun terapeutisk får sat ord på følelserne, i tvivl om, hvorvidt bitterhed er hendes mulige forløsning i kaos. Jeg tænker tanken undervejs. Hun er kvinden, alt er synd for. Alt er andres skyld?

Men så skifter bogen karakter. Kærlighedens væsen og væren bliver dissekeret. Hun indser, at begrebet forelskelse, tilstanden, den evige søgen efter drama og passion, har kunnet iscenesætte hende. Ikke bare en flugt, til tider også en kæmpe glæde i nuet. Men stadig et valg ud af frygten for den grå hverdag. Lidenskab, kort eller lang, meget kort i hendes mors og fars eksempel, var jo de frisindede voksnes mantra dengang. Dengang hvor alle fik børn, giftede sig, blev skilt, fik nye børn, *why make a fuss about it?*

Det er en interessant og rørende bunke af refleksioner, hun må igennem, før hun endelig tør tage endnu et opgør i sit voksenliv. At tro på kærligheden med stort k, det lange samliv, hverdagene, noget så “banalt” som at hvile i trygheden. Ikke kedsomhed, men tosomhed. Det lærer hun først i mødet med sin nuværende mand Peter, hendes totale modsætning, som bogen er tilegnet på første side.

Foto: Finn Noer

Nu hvor hun færdiggør sin debutbog fem år efter far Troels' død, kommer der en vis – kun en vis forståelse af deres bøvlede og dårlige forhold. Bøvlet er hendes eget ord.

Først nu kan hun holde ud, at hun ligner netop ham mere end sin elskede mor. At hun er blåøjet med kridhvidt lyst hår, snydt ud af næsen på den solbrune skipper. At hun som evigt antennebarn har arvet hans sanselighed mere end hans udlængsel.

Hun hader at rejse langt væk. Hun trives med struktur. Hun rummer pludselig hans naivitet uden den store vrede. Hun bærer sit sømærke fra vidderne i Thy, men kan bedre overskue hus og hjem og den lille anelse af havduft på Amager. Hun elsker sit job med “det sidste måltid”, hvor alle gæster i podcasten hver uge stadig er levende trods legen med at være afgået med døden.

Måske har hun skrevet Troels Kløvedals sande nekrolog nu på de her 217 sider.

Læs mere POV kultur i Kulturlisten hver fredag.

68erne

Troels Kløvedal

Isabella Mieke-Renard

Isabella Mieke-Renard er journalist og forfatter. Hun er tidligere studievært på Kanal 2, TV2, DR1 og DR2. Hun bor i kollektiv i Halsnæs og trives udenfor rampelyset. Tæt på hav og fjord og Danmarks største sø.